

Juhend proovide võtmiseks sigade Aafrika katku uurimiseks metssigadelt

1. Sissejuhatus

Juhend on koostatud Euroopa Komisjoni 09. oktoobri 2014 a rakendusotsuse nr 2014/709, loomatervishoiualaste tõrjemeetmete kohta seoses sigade Aafrika katkuga teatavates liikmesriikides ja tunnistatakse kehtetuks rakendusotsus 2014/178/EL ja põllumajandusministri 23. novembri 2004 määruses nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri“ sätestatud tingimustele vastavate proovide võtmiseks ja saatmiseks laboruuringutele.

2. Mõisted

Metssiga – siga, keda ei ole peetud või aretatud ettevõttes.

3. Proovide võtmine

Proovid võetakse kõikidelt metssigadelt, kelle suhtes on kahtlus sigade Aafrika katku esinemisele. Lisaks võetakse proovid ka kõikidelt nendelt metssigadelt, kes on kütitud nn I tsooni jäävalt ehk teisisõnu nakkuse leviku kahtlusega hõlmatud territooriumil (edaspidi puhvertsoon) ja see kütitud uluk või temalt pärinev liha soovitakse üle anda väljaspool puhvertsooni asuvale lihakäitlemisettevõttele.

II tsoonis ehk territooriumil, kus haigus on eelnevalt metssigadel diagnoositud, võetakse proovid kõikidel surnuna leitud või kütitud metssigadel.

III tsoonis eht territooriumil, kus haigus on eelnevalt diagnoositud kodusigadel, võetakse proovid kõikidel surnuna leitud või kütitud metssigadel.

Kui korraga leitakse samal ajal samast kohast rohkem kui 3 surnud metssiga, võetakse proovid ainult kolmelt metssealt.

Proovid võtab üldjuhul VTA kohaliku asutuse järelevalveametnik või volitatud veterinaararst, vajadusel võib seda korraldada koostöös jahipidamise õigust omavate isikutega.

Proovide võtmine kütitud metssigadelt:

- Laboratoorseks uuringuks võetakse vereproov- punase korgiga seerumkatsutisse (ilma lisanditeta). Verd peaks olema vähemalt poole katsuti ulatuses.

Proovide võtmine surnult leitud metssigade korjustelt:

- Laboratoorseks uuringuks võetakse organmaterjal- tonsillid, lümfisõlmed, vähemalt 1/3 põrna, neer. Juhtudel, kui korjus on lagunenu või organid puuduvad, siis võetakse laboratoorseks uuringuks reieluu.

Proovide võtmine teostatakse võimalikult puhtalt, vältida tuleb igasugust keskkonna, proovitaara või transpordivahendite kontaminatsiooni.

4. Proovide hoidmine, pakkimine ja laborisse saatmine

Vereproovid toimetatakse laborisse võimalikult kiiresti, ideaaljuhul 4-6 tunni jooksul (kuid mitte hiljem kui 24 h peale proovi võtmist). Kui proovide kohene transport ei ole võimalik, siis säilitatakse vereproove +4...+6 °C juures. Vereproove mitte külmutada!

Organproovid toimetatakse laborisse 4-6 tunni jooksul (kuid mitte hiljem kui 24 h peale proovi võtmist). Kui proovide kohene transport ei ole võimalik, siis säilitatakse organproove +4...+6 °C juures või külmutatakse -20 °C juures.

Proovid pakitakse lekkekindlalt. Eriti oluline on, et väline pakkematerjal on saastumata ning puhas. Kasutada kindlasti mitut kilekotti. Samuti võib kasutada kaanega purke.

Proovid pakitakse veterinaarkeskuste poolt transportkastidesse selliselt, et ei toimuks otsest kokkupuudet muude samas pakendis olevate proovidega (pakkimine täiendavasse puhtasse kilekotti, eriti soovitatav, kui kõigi loomade proovid eraldi). Täiendav pakkimine aitab vältida termokastide saastumise ning seeläbi võimaliku viiruse leviku.

Proovid saadetakse otse VTLi Tartu laboratooriumisse (Kreutzwaldi 30, Tartu), VTL piirkondlikud laboratooriumid neid proove ei vahenda.

5. Kaaskirja täitmine

Koos proovidega esitatakse laborile kaaskiri, mille täidab proovivõtja. Kuni teistsuguste juhiste saamiseni märgitakse uuringu eesmärgiks RLTP, mis tähendab, et uuring teostatakse riigieelarveliste vahendite arvelt. Tellitavad uuringud märgitakse vastavalt RLTP rakendusmeetmetes kirjeldatule.

Kõikide lahtrite täitmine on kohustuslik ja eelduseks proovivõtu tasu saamiseks!

Kütitud metssea puhul tuleb teha kaaskirjale märge selle kohta, et vastus tuleb saata ka jahimehele e- posti teel.

Ühe jahi ajal samas kohas kütitud või korraga surnuna leitud metssigade proovid võib laborisse saata ühe kaaskirjaga. Sellisel juhul täidetakse kaaskirja lisaleht. Proovid peavad olema identifitseeritavad ja seostatavad kaaskirjal oleva tähistusega. Oluline on, et iga looma kohta on täidetud kaaskirjaga nõutud episotoloogilised andmed.

Uluki esmakontrollimisel omistatud identifitseerimisnumber lisatakse juhul kui see erineb kütimisloa numbrist.

6. Nõuded kütitud metssigade säilitamisele ja nende saatedokumentatsioonile nende viimisel väljaspool puhvertsooni asuvasse lihakäitlemisettevõttesse

Kõik piirangutsoonides kütitud metssead tuleb enne lihatööstusesse saatmist uurida sigade Aafrika katkule. Veterinaar- ja Toidulaboratooriumi (VTL) uurimistulemuse vastuse saamiseni tuleb kütitud metssiga hoida kaitstuna saastumise eest. Selleks tuleb kütitud

metssiga hoida ruumis, kus on tagatud tema hoidmine rippasendis ja ruumi temperatuur peab olema vahemikus 0 - 7 C.